

Príhovor pri odhalení pamätnej tabule vo Zvolene

15.06.2009

Legionár, armádny generál

Josef Šnejdárka sa narodil v Napajedlách na Morave v roku 1875. Nepíše sa ešte ani rok 1900, kedy Šnejdárka opúšťa službu v rakúsko-uhorskej armáde a začína získavať skúsenosti vo francúzskej cudzineckej légii v Afrike.

V roku 1905 mu udelili francúzske občianstvo a hneď na začiatku Prvej svetovej vojny sa v hodnosti nadporučíka presúva z Afriky na Francúzsko - nemecký front. Zúčastňuje sa najťažších bojov a už v roku 1914 dostáva vojnový kríž za chabrosť a rad Rytier Čestnej légie.

Ku koncu Prvej svetovej má za sebou 18 poľných ťažení, 40 zranení a dekrétom ministra vojny je daný k dispozícii pre Československú národnú radu ako styčný dôstojník. V rámci tejto funkcie mal mnohé rozhovory s generálom Janinom i s Doktorom Milanom Rastislavom Štefánikom, Obľúbeným miestom týchto stretnutí bola parížska kaviareň Aux deux Magots na Rue Bonaparte. Tam bola v budove s číslom 18 kolíska nového československého štátu.

Na prelome rokov 1918 a 1919 dovedol Šnejdárka časť československých legionárov do Prahy, do novej republiky Československo. Pre československých legionárov sa však boje neskončili. Znovu nastupujú do bitiek, tentoraz na obranu tvoriacich sa hraníc novej republiky. Udalosti roku 1919 bežia dramaticky rýchlo a v ich samom centre je vždy skúsený skvelý profesionál Šnejdárka, víťazný veliteľ.

V januári 1919 na čele československých jednotiek hnal poľské vojská z Tešínska a zachránil tak republike železničné spojenie Košice-Bohumín a Karvínske bane. Dňa 5. júna 1919 je už na Slovensku, aby prebral velenie II. československej divízie. Tá dovtedy nepretržite ustupovala pred maďarskými bolševikmi a stratila aj strategický Zvolen. Maďarská červená armáda bola bojovo naladená revolúciou v Rusku a silnou túžbou po obnove veľkého Uhorska. Pri Badíne však Šnejdárka zastavil postup maďarskej armády, keď najskôr 10. júna zaútočil na Banskú Štiavnicu v tyle nepriateľa. Touto odvážnou a vydarenou akciou povzbudil unavené vojsko. 13. júna sústredeným útokom zo štyroch strán dobyl Zvolen a zahnal Maďarov smerom na Lučenec.

V septembri už velí pražskej posádke a obnovuje poriadok v hlavnom meste.

V ďalších rokoch ako vysoký dôstojník československej armády - od roku 1925 generál, a od roku 1930 ako armádny generál vykonal veľký kus práce pri budovaní a organizácii československej armády v Trnave, Olomouci, Košiciach a v Bratislave.

Srdcom vždy zostáva legionárom.

Od Mníchova do roku 1989 sa však dostali do zabudnutia legionári i všetko legionárske. V tomto regióne len pár kilometrov od Zvolena komunistický režim zničil niekoľkometrový pomník padlým legionárom a vytratilo sa aj meno Josef Šnejdárek. No nie vždy to tak bolo

Vráťme sa ešte do roku 1934, kedy sa stal čestným občanom Zvolena.

Podľa mestskej kroniky tu 1. júla 1934 občania mesta Zvolena počas dvojdňových slávností spomínali na zlé doby pred 15 rokmi, na ťažké boje s maďarskými bolševikmi a Stredom pozornosti a úcty bol zemský veliteľ, armádny generál Šnejdárek.

Ten po prevzatí listiny povedal: Vojaci, spoluobčania! Zvolen a stredné Slovensko zhromaždilo sa, aby uctilo a vyjadrilo svoju vďačnosť tým, čo tu bojovali a padli. Táto vďačnosť vás ctí. Menom tých bojovníkov a menom padlých vyslovujem vám svoju vďaku. Dobytie tohto priestoru zaistilo nám pred pätnástimi rokmi naše úspešné vyjednávanie o hranice republiky. Prišli nám na Slovensko na pomoc Francúzi, bojovali po našom boku. Dostalo sa mi od Vás za to prílišnej cti, lebo táto pocta patrí mojím vojakom a spolubojovníkom. Toľko z kroniky. Ako známy fakt vypustil v ďakovnej reči Šnejdárek skutočnosť, že v tomto vojnovom konflikte o Slovensko bojovali najmä Česi. Okrem Francúzov vyzdvihol aj tristo slovenským dobrovoľníkov z Martina a ďalších z Krupiny a Dobrej Nivy, ich matky a ich kňazov, ktorí ich v bojoch povzbudzovali.

Podľa analytikov správa o Šnejdárkovom víťaznom ťažení vzala Maďarom odhodlanie útočiť na Bratislavu, hoci mali v rukách veľkú časť Slovenska a s vojskom boli niekoľko desiatok kilometrov od Bratislavy, nehovoriac o ich jednotkách hneď za Dunajom.

Po Mníchove Šnejdárek už v apríli 1939 odchádza zo Slovenska a stáva sa dočasne pridelencom francúzsko-československej misie. Po páde Francúzska odchádza do Maroka. Tam svoj exil a skutočnosť, že jeho pokročilý vek i zdravie mu už nedovolili aktívne bojovať, znášal ťažko.

Zomiera v ďalekej Casablanke 13. mája 1945 vo veku 70 rokov, krátko po smrti svojej manželky Cathérine Constantien.

Pozostatky generála Šnejdárka a jeho manželky sa ich synovi podarilo až v roku 1996 previezť do Šnejdárkovho rodiska, do mesta Napajedla. Tamojším občanom a vedeniu mesta patrí naše poďakovanie za to, že sa o hrob vzorne starajú.

V roku 2008 Česká televízia vyrobila a odvysielala o Šnejdárkovi výborný dokument a Ministerka obrany Českej republiky mu udelila "Križ obrany štátu" in memoriam pri 90.výročí vzniku Československa.

Vážení priatelia, milí hostia!,

Dnes je takmer presne 90 rokov odkedy tento muž oslobodil Zvolen a odkedy býval a rozhodoval v tomto dome (dom Wittmannovcov vo Zvolene, na ňom je teraz pamätná tabuľa. Po prechode frontu tu zostali bývať aj jeho manželka a štvorročná dcéra. Dnes je to zároveň 75 rokov odkedy mu mesto Zvolen udelilo čestné občianstvo. Vďaka Vašej prítomnosti sa tomuto vojnovému hrdinovi, nositeľovi radov (vyznamenaní) Rytier, Dôstojník a Komander Čestnej légie, držiteľovi troch československých a troch francúzskych vojnových krížov, ale i britského, talianskeho a iných, dostáva vo Zvolene a na Slovensku dnes pocta aká Josefovi Šnejdárkovi právom patrí.

***

Napísal a prečítal Štefan Hvojník

19. jún 2009